

[Min. for tekn. samarbejde med udviklingslandene.] gave det er at være rådgivende for regeringen, og et bredere sammensat råd, der har til opgave at følge styrelsens virksomhed og modtage beretning fra styrelsen. Rådets ansvar er dog i overensstemmelse med dets egne ønsker blevet noget begrænset i det nye forslag. Jeg skal særligt nævne, at revisionsudvalget finder, at rådet bør opretholdes af hensyn til rådets funktioner som et bredt forum for diskussion med en repræsentativ kreds.

Såvel styrelse som råd har haft lejlighed til at udtale sig om revisionsudvalgets forslag, og rådet har, som det vil ses af bilag 2 til bemærkningerne til lovforslaget, bl. a. foreslået en væsentlig reduktion i medlems-tallet fra det nuværende ca. 120 til maksimalt 75.

Jeg skal endelig gøre nogle bemærkninger vedrørende bistandsadministrationens placering. Om dette spørgsmål herskede der i revisionsudvalget delte meninger. Et flertal gik ind for, at administrationen fortsat burde ligge under udenrigsministeriet, medens to mindretal foreslog bistandsadministrationen henlagt henholdsvis til et særskilt ministerium og til et særligt direktorat under udenrigsministeriet.

Der er en række grunde, der taler for, at bistandspolitikken som hidtil ikke administrativt bør udskilles fra udenrigsministeriet, og jeg har ment, at det hidtidige administrative grundlag principielt bør fastholdes. Det må imidlertid tilstræbes, at man med bevarelsen af dette princip kan sikre den nødvendige tilgang af medarbejdere med særlige forudsætninger inden for bistandsarbejdet.

Til sidst vil jeg gerne understrege, at det afgørende spørgsmål fortsat vil være, hvilket omfang regering og folketing mener at den danske bistandsindsats bør have i det kommende tiår. Lovforslaget kan efter sin karakter ikke indeholde nogen bestemmelser vedrørende selve omfanget af Danmarks bistandsindsats. Revisionsudvalgets flertal

stiller forslag om, at det tilstræbes, at den statslige bistand når op på 0,7 pct. af bruttonationalproduktet i 1975-76, således at den i Pearson-rapporten foreslåede principale målsætning opfyldes. Denne målsætning er også anbefalet af FN's 25. generalforsamling. Regeringen er for sit vedkommende indstillet på at fastlægge en plan, der over de næste 5 finansår bringer den danske bistandsindsats op på 0,7 pct. af bruttonationalproduktet. Det er mit håb, at vi i tilslutning til drøftelserne af lovforslaget vil kunne enes om en sådan plan.

Det er i de fleste industrialiserede lande almindeligt accepteret, at vi har et ansvar også for vore medborgeres velfærd. Det forløbne årti har været præget af en voksende erkendelse af, at solidaritet mellem mennesker ikke må ophøre ved landegrænserne, og af, at nød og elendighed et nok så fjernt sted på kloden vedkommer os alle.

Den strategi for international udvikling, der vedtoges af De Forenede Nationers generalforsamling den 24. oktober — verdensorganisationens 25 års dag — og som træder i kraft ved andet udviklingstiårs begyndelse den 1. januar 1971, er en bekræftelse af international solidaritet. Lovforslaget kan ses som det danske led i denne strategi. Dets formål er at danne det bedst mulige grundlag for vor medvirken til, som det hedder i strategiens præambel, at skabe en i økonomisk og social henseende retfærdigere verden, hvor lige muligheder bliver fuldt så meget en ret for nationer som for borgere i det enkelte land.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale forslaget til det høje tings velvillige behandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (K. Helveg Petersen): Jeg skal herved tillade mig for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til kunstmuseer.

Kunstmuseumsloven af 15. april 1964 blev ændret ved en lov af 18. juni 1969, der

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

bl. a. indeholder en bestemmelse om, at forslag om revision af loven skal fremsættes for folketinget i folketingsåret 1970-71. En tilsvarende revisionsbestemmelse findes i loven om de kulturhistoriske lokalmuseer.

Lovændringen af 18. juni 1969 medførte først og fremmest en ajourføring af tilskudsreglerne i kunstmuseumsloven af 15. april 1964, medens selve tilskudssystemet blev opretholdt. Herefter ydes der fra staten til samtlige museer et driftstilskud på 100 pct. af de stedlige tilskud, der berettiger til statsstilskud, det vil sige faste tilskud til egentlige driftsudgifter med undtagelse af udgifter til lokaleleje eller lejeværdi.

For at man til enhver tid skal kunne beregne statens forventede udgifter ved disse driftstilskud, blev der dog allerede i 1964-loven fastsat visse maksima for tilskuddene, og ved lovændringen i 1969 blev disse „lofter“ fastlagt således:

Hvis de stedlige tilskud udgør over 20.000 kr., kan statstilskuddet ikke overstige 125 pct. af de tilsvarende stedlige tilskud i regnskabsåret 1967-68, og det må højst udgøre 200.000 kr., medmindre særlig hjemmel opnås på finansloven.

Det særlige tilskud til kunstindkøb blev i 1969 forhøjet til 20 pct. af driftstilskuddet til det pågældende museum, dog mindst 10.000 kr. og højst 20.000 kr.

Lovændringen af 18. juni 1969 åbnede mulighed for i begrænset omfang at yde tilskud til kulturformidlende virksomhed udover den museale. Der tænkes herved på afholdelse af foredrag, filmforevisninger, litteraturaftener, koncerter, udstillinger og lignende.

Da det måtte anses for ønskeligt at tilvejebringe størst mulig overensstemmelse mellem kunstmuseumsloven og loven om de kulturhistoriske lokalmuseer, blev det bestemt, at rådighedsbeløbet til løsning af fællesopgaver for kunstmuseerne i fremtiden skal tilvejebringes ved at tilbageholde 2½ pct. af museernes driftstilskud.

Det således tilvejebragte rådighedsbeløb skal foruden til de nævnte fællesopgaver anvendes til honorering af museumsinspektører, dvs. kunsthistorikere, pædagoger eller museumsfolk, der som et led i det kulturformidlende arbejde ved samarbejde med

skolerne kan forberede klassebesøg på museerne, og som kan påtage sig foredrags-, studiekreds- og kursusvirksomhed og populært publikationsarbejde.

Ved siden af de nævnte dispositionsmidler bevilges der på de årlige finanslove en rådighedssum til museumstekniske forbedringer ved de enkelte museer og til løsning af særlige opgaver ved disse samt til konservering af kunstværker.

Ved lovændringen i 1969 blev der endelig indsat en bestemmelse om, at museumslokaler samt planer til bygningsmæssige ændringer af disse og til nybygning skal godkendes af ministeriet for kulturelle anliggender.

Lovændringen af 1969 har betydet en forbedring for de af loven omfattede kunstmuseer, navnlig for de større museer, som — da loven trådte i kraft — allerede havde nået maksimum i henhold til kunstmuseumsloven af 15. april 1964.

Kunstmuseumslovens tilskudsordning forudsætter imidlertid, at det finansår, der er bestemmende for beregningen af det maksimale statstilskud, ændres efter forløbet af en kortere årrække. Med den stedfundne pris- og lønudvikling er det ikke rimeligt at opretholde 1967-68 som basisår. Dette foreslås ændret til 1969-70.

Museer, der først i finansåret 1970-71 eller senere får bevilget stedlige tilskud, og som ved særlig bevilling på finansloven opnår anerkendelse efter lovens § 2, kan efter lovforslaget højst opnå et statstilskud på 100 pct. af de senest bevilgede stedlige tilskud og højst 200.000 kr., medmindre særlig hjemmel opnås på finansloven.

Denne bestemmelse vil bl. a. få betydning for Louisiana-museet i Humlebæk, idet dette museum *ikke* har modtaget stedlige tilskud i 1969-70, men forventes i 1971-72 at ville opnå kommunale og amtskommunale tilskud til et samlet beløb af 385.000 kr.

Hvis lovforslaget vedtages, vil der — når det hidtil bevilgede særtilskud til Louisiana opretholdes og forøges med 55.000 kr. — kunne ydes et samlet statstilskud til Louisiana af samme størrelse som det nævnte stedlige tilskud.

På baggrund af den store betydning, som Louisiana har haft for landets kunsthåndværk og design, i den sidste halve snes år, må det være rime-

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

ligt, at museet, der nu arbejder under en meget anspændt økonomi, fremtidig omfattes af lovens støttemuligheder.

Fremtidige initiativer af tilsvarende karakter bør kunne fremmes gennem kunstmuseumslovens tilskudsregler.

Formålsparagraffen i lovens § 1 foreslås derfor ændret således, at lovens definition af et kunstmuseum udgår. Derved opnår man, at støtte efter loven vil kunne ydes også til museer, der f. eks. koncentrerer sig om udenlandsk kunst.

I henhold til kunstmuseumsloven står konserveringsanstalten på statens museum for kunst til rådighed for de af loven omfattede museer i det omfang, disse ikke selv på betryggende måde kan varetage konserveringen.

Hidtil har konservering altså dels kunnet foregå på det museum, der ejer kunstværket, dels på statens museum for kunst. Det er imidlertid de færreste museer, der selv har mulighed for at varetage konserveringsopgaverne, og behovet for konservering af kunstværker, der tilhører de af loven omfattede museer, er så stort, at det ikke inden for et rimeligt åremål kan afhjælpes af konserveringsanstalten på statens museum for kunst, som i forvejen er stærkt bebyrdet.

Hertil kommer, at foreløbig Århus kunstmuseum nu har fået rådighed over et tidsvarende konserveringsværksted og en kvalificeret konservator, således at en decentralisering af konserveringsarbejdet kan gennemføres.

Bestemmelsen foreslås derfor ændret, således at kunstmuseets konserveringsanstalt står til rådighed for de af loven omfattede museer i det omfang, disse ikke selv, eventuelt med bistand fra et andet museums konserveringsanstalt, på betryggende måde kan varetage konserveringen.

I statens kunstmuseumsnævn har der hidtil været 1 repræsentant for de 4 kommunale organisationer, udpeget af disse i forening. Under hensyn til den ændrede strukturelle opbygning af kommunerne og af deres organisationer foreslås det, at nævnet udvides med 1 medlem, således at Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening hver udpeger 1 repræsentant.

Nævnets betydning som tilsynsførende og administrerende organ gør sig navnlig gæl-

dende for de mindre kunstmuseer, der arbejder under snævre bevillingsmæssige rammer, og som ikke råder over faguddannede ledere eller kunst- og museumskyndigt personale.

For større museer med fagkyndigt personale og med tidsvarende bygninger vil en større selvstændighed være ønskelig. Det gælder f. eks. for et museum som Louisiana og eventuelt også for Århus kunstmuseum og Nordjyllands kunstmuseum.

Det foreslås derfor, at ministeren for kulturelle anliggender kan bestemme, at sådanne museer ikke eller kun delvis skal være undergivet nævnets administration og konserveringsmæssigt tilsyn af statens museum for kunst. Det foreslås endvidere, at visse af de opgaver, der har været varetaget af nævnet, skal kunne overdrages til en tilsynsførende, udpeget af ministeren.

Med hensyn til lovforslagets økonomiske konsekvenser skal jeg oplyse følgende, idet jeg med hensyn til enkeltheder tillader mig at henvise til bilag 2 til lovforslaget:

Umiddelbart forventes statstilskuddene at ville stige med ialt ca. 470.000 kr. I lovens gyldighedsperiode vil tilskuddene kunne stige med yderligere 100.000 kr. Dette forudsætter dog, at der fra stedlig side er bevilget tilsvarende forøgede beløb — en forudsætning, der måske ikke i alle tilfælde kan forventes opfyldt.

Statstilskuddene til kunstindkøb forventes at ville stige ca. 33.000 kr.

Tilskuddene til kulturformidlende arbejde forventes umiddelbart at ville stige med 10.000 kr. og senere med yderligere anslået 40.000 kr.

Lovforslaget skulle altså i alt kunne medføre merudgifter på ca. 653.000 kr., men heri fragår en forventet besparelse på 82.700 kr., hvilket beløb fremkommer ved nedsættelse af de særlige finanslovstilskud til museerne i Århus, Randers og Ålborg.

Nedsættelsen af de særlige tilskud er muligjort derved, at de tre museer efter ændringen af basisåret vil få et statstilskud af en sådan størrelse, at de i forbindelse med de reducerede særtilskud svarer til 100 pct. af de budgetterede stedlige tilskud i 1970-71.

Den samlede merudgift anslås herefter til ca. 570.000 kr.

Det foreslås, at loven skal træde i kraft

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

den 1. april 1971, og at forslag om revision af loven skal forelægges folketinget i folketingsåret 1972-73.

Med disse bemærkninger fremsætter jeg dette forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til kunstmuseer, idet jeg anbefaler det til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Endvidere har jeg den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om kulturhistoriske lokalmuseer*.

Lokalmuseumsloven af 18. juni 1969 indeholder en bestemmelse om, at forslag om revision af loven skal fremsættes for folketinget i folketingsåret 1970-71. En tilsvarende revisionsbestemmelse findes i loven om statstilskud til kunstmuseer.

I forhold til den oprindelige lov af 7. juni 1958 om kulturhistoriske lokalmuseer (der senest var blevet ændret ved lov af 4. marts 1964) adskilte loven af 18. juni 1969 sig først og fremmest derved, at tilskudssystemet i kunstmuseumsloven af 15. april 1964 blev overført til også at gælde for de nævnte lokalmuseer. Med hensyn til denne tilskudsordnings nærmere udformning henvises til min skriftlige fremsættelse af forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til kunstmuseer.

Kort fortalt går tilskudsordningen ud på, at staten til samtlige museer yder et driftstilskud på 100 pct. af de faste stedlige tilskud, der berettiger til driftstilskud, men begrænset på følgende måde:

Hvis de stedlige tilskud udgør over 20.000 kr., kan statstilskuddet ikke overstige 125 pct. af de tilsvarende stedlige tilskud i regnskabsåret 1967-68, og det må højst udgøre 200.000 kr., medmindre særlig hjemmel opnås på finansloven.

Det særlige tilskud til landsdelsmuseerne blev fastsat til 25.000 kr. til hvert museum. Dette beløb skal modsvare ca. halvdelen af lønnen til en faguddannet museumsmand, der skal føre tilsyn med og virke som rådgiver for de mindre museer i landsdelsområdet.

En nydannelse i loven af 18. juni 1969 er et krav om, at der til landsdelsmuseer skal være knyttet en museumsinspektør. Der tænkes herved på en pædagog med kulturhistorisk indsigt, som ved samarbejde med

skolerne kan forberede klassebesøg på museerne, og som kan påtage sig foredrags-, studiekreds- og kursusvirksomhed og publikationsarbejde.

Lokalmuseumsloven åbnede endvidere mulighed for i begrænset omfang at yde tilskud til kulturformidlende virksomhed udover den museale. Der tænkes på afholdelse af foredrag, filmforevisninger, litteraturafetener, koncerter, udstillinger og lignende.

På grund af den betydning, som den bygningsmæssige ramme om museernes samlinger har ikke mindst for disses bevaring, blev der i loven indsat en bestemmelse om, at museernes lokaler samt planer og tegninger til bygningsmæssige ændringer af disse og til nybygninger skal godkendes af ministeriet for kulturelle anliggender.

Loven af 18. juni 1970 om de kulturhistoriske lokalmuseer har betydet en ret god forbedring for de af loven omfattede museer, navnlig for landsdelsmuseerne. Udbygningen af „kulturcenteraktiviteterne“ er i gang ved flere museer, og ved stedse flere af landsdelsmuseerne ansættes der i disse år museumsinspektører. Lovens tilskudsordning forudsætter imidlertid, at basisåret ændres efter forløbet af en kortere årrække; med den stedfndne pris- og lønudvikling er det ikke rimeligt at opretholde 1967-68 som det finansår, der skal danne basis for beregning af maksimum for statstilskud. Basisåret foreslås ændret til 1969-70. Museer, der først i 1970-71 eller senere får bevilget stedlige tilskud, og som opnår anerkendelse i henhold til § 2 i lovforslaget, kan højst opnå et tilskud på 100 pct. af de senest bevilgede stedlige tilskud og højst 200.000 kr., medmindre særlig hjemmel opnås på finansloven.

Bestemmelsen i lovforslaget om, at anerkendelse af nye museer skal ske ved særlig bevilling på finansloven, svarer til den tilsvarende bestemmelse i loven om statstilskud til kunstmuseer.

Den i loven af 18. juni 1969 indeholdte definition af „kulturhistoriske museer“ er foreslået udeladt, fordi det må anses for ønskeligt, at også andre museer end dem, der traditionelt omfattes af dette begreb, på længere sigt kan henføres under lovens støttemuligheder.

Der tænkes ikke blot på regionale og lokale specialmuseer (som f. eks. fiskerimuseer og frilandsmuseer), men også på museer